

η γυναίκα στα μοναχικά τοπία της

ΜΑΡΙΑΣ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΔΟΥ-ΠΟΘΟΥ: *Υπεροχή*. Το σχέδιο στο εξώφυλλο έκαμε ο Εμμανουήλ Πόθος. Αθήνα, Πιτσιλός, 1988. Σελ. 136, σχ. 80.

Μέσ' από τη συμβατικότητα της σχέσης ενός ζευγαριού, που βρίσκεται αντιμέτωπο με το πρόβλημα της κήσης, προσπαθεί η συγγραφέας να πλησιάσει και ν' αναλύσει ένα τεράστιο ηθικό, κοινωνικό και συνειδησιακό θέμα, όπως είναι η διακοπή της κήσης, που δημιουργεί ρήγμα στις διαπροσωπικές σχέσεις του ζευγαριού από την ώρα που η στάση του άντρα και της γυναίκας διαφοροποιείται μπροστά στις απαιτήσεις της νέας κατάστασης, η οποία επιβάλλει έναν άλλο κώδικα συμπεριφοράς τόσο ενδοοικογενειακά όσο και εξωοικογενειακά, που συχνά σημαίνει περιορισμό ή και παραίτηση από κάθε εξωοικογενειακή δραστηριότητα.

Βέβαια υπάρχει η ευχέρεια της απαλλαγής από τη δέσμευση αυτή, νομικά κατοχυρωμένη. Όμως η κάλυψη του νόμου σημαίνει και ηθική απαλλαγή από την ευθύνη; Λύνει το συνειδησιακό πρόβλημα; Έχει το δικαίωμα η γυναίκα, γιατί αυτή κυρίως αποφασίζει, να σταματήσει μια ζωή στο ξεκίνημά της, προτού ακόμα αναπτυχτεί σε τέλειο οργανισμό; Έχει αυτό το δικαίωμα; κι αν ναι, από πού το αντλεί; Αυτά είναι μερικά από τα σημαντικότερα ερωτήματα που θέτει η συγγραφέας απλά και καθαρά ενώπιον όλων, χωρίς η ίδια να μπορεί να δώσει μια καιρία και τελειωτική απάντηση...

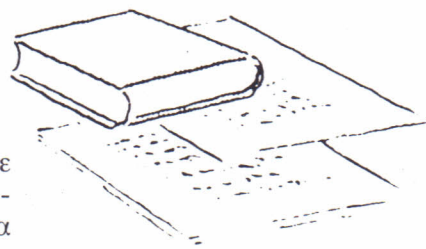
Η ηρωίδα του πρώτου κειμένου «Υπεροχή», που έχει δώσει και τον τίτλο στο βιβλίο, δουλιάζει μέσα στη σύγχυση των πραγμάτων και ακροβατεί μέσα σε μια συναισθηματική θολούρα, που καλύπτει με το φάσμα της την καθημερινή συμβατικότητα. Ζει μια ποιητική, εσωπραγματική αβεβαιότητα, κάτω από την πίεση της επώδυνης υπεροχής, όπως είναι η δύναμη της αδυναμίας του φύλου της.

Όμως πού τελειώνει η σκλαβιά κι η δέσμευση κι από πού και πέρα αρχίζει η ευχέρεια της γυναίκας να κάμει μian ελεύθερη κι αδέσμευτη επιλογή, αφού το αιώνιο κατεστημένο του δυνατού φύλου την έχει τόσο πολύ φορτώσει με τις κατάρες των απαράβατων υποχρεώσεών της; Πότε και πώς θ' απελευθερωθεί από τα ηθικά κυρίως δεσμά, που της έχουν από καταβολής κόσμου επιβληθεί;

Η απάντηση της συγγραφέως είναι: «Αύριο ίσως ξέρω (...) για την ώρα θέλω να κοιμηθώ... Να κοιμηθώ βαθιά ως το θάνατο...! (σελ. 37). Για την ώρα δεν μπορεί να ξεδιαλύνει τίποτα μέσ' από τη θολούρα των κοινωνικών και ηθικών ανακατατάξεων και «των σχέσεων και συναναστροφών, την καθημερινή ανοησία» (Κ.Π. Καβάφης).

Το δεύτερο διήγημα κινείται μέσα σε ένα άλλο, εξωπραγματικό τοπίο, ποιητικό, όπου κυριαρχεί το παράλογο και το υπέρλογο, δίνοντας την ευχέρεια στη συγγραφέα να βαδίζει ελεύθερα. Τα πρόσωπα είναι κι αυτά ποιητικά, έχουν ένα άλλο ένδυμα στα κορμιά οι ήρωές της και ζουν το παραλήρημα της ερωτικής μέθης, σχεδόν πρωτόγονα και φυσικά, μεστωμένοι, χωρίς όνομα, χωρίς

ΠΕΖΟ
ΓΡΑΦΙΑ

παρελθόν, χωρίς προοπτική του μέλλοντος, ζουν και χαίρονται με όλες τις αισθήσεις το ονειρικό παρόν και μεσ' από τη λευκή μαγεία της πανσελήνου, ο άντρας με το καρό πουκάμισο ξέρει να οσμίζεται και να εκτιμά όλα τα γεννήματα της γης μ' έναν πρωτόγονο αισθησιασμό κι η γυναίκα, με το ποιητικό όνομα Άλμα, ατενίζει αθώα τον κόσμο το δικό της, μακριά από τις κοινωνικές συμβατικότητες. Έτσι ζουν την ποιητική, την υπερβατική, την ανύπαρκτη ευτυχία, που υπόσχονται μόνο τα «όνειρα θερινής νυκτός», κάτω από την επήρεια της ποιητικής λευκότητας, όπως αυτή υποβάλλεται στο χώρο της φαντασίας και στην περιοχή του υπερβατού στον μαγικό κόσμο της αγάπης.

Οι δύο εραστές, ο άντρας της γης κι η γυναίκα των ονείρων με τα διάφανα χαρακτηριστικά πορεύονται ειρηνικά στην ακρογιαλιά των κοχυλιών, ψάχνοντας τα πατήματα των γλάρων μέσα στην ξέφρενη εξωκοσμική, θελκτική, ονειροφαντασία, που είναι και αναγωγή «στον πρώτο κόσμο» της ποιήτριας των «συναντήσεων», ακόμα λουσμένο στο φως της πανσελήνου, μεταφορά στον κόσμο του γυμνού νησιού, του νησιού της!

Και στα επόμενα διηγήματα συναντάμε τη γυναίκα στα μοναχικά τοπία της, να ψάχνει διαρκώς για μια λυρική άνοιξη μέσα στον άνισο κόσμο κι η κάθε νύχτα να είναι μια ευκαιρία για μια διαφυγή στην υπερβατική πραγματικότητα, μια ποιητική μετάβαση «στον άνω δυθό των ακαταλήπτων πραγμάτων» (Παπαδιαμάντης). Ο χρόνος δεν είναι παρά μια παραισθήση, μια διαχωριστική γραμμή, διάφορα κινήματα της ψυχής μέσα στο ονειρικό τοπίο της ουτοπίας, καθώς αυτό διαγράφεται στην «υγρή καμπυλότητα των ματιών».

Δια της ονειρικής οδού πορεύεται προς τα πίσω αναζητώντας τις ρίζες της, χάνεται μέσα στην αβεβαιότητα και την ταραχή της παιδικής ηλικίας, πορεύεται με τις τύψεις, τα όνειρα και τα ερωτηματικά, τις ενοχές, και δουλιάζει στα κενά των ημερών εκείνων, ψάχνοντας για το χαμένο της παιδί, για τις χαμένες ευκαιρίες, οικοδομώντας μια ζωή στο χώρο τον ποιητικό της. Ζει διαρκώς την επώδυνη εποχή της αθωότητας ενώ θέλει να περάσει από κει στην παραδοχή της συμβατικής πάντα απελευθέρωσης από τα βάσανα και τ' αμαρτήματα του παρελθόντος, ν' απαλλαγεί από το βάρος των αναμνήσεων!

Γραφή ποιητική, τοπία επαναλαμβανόμενα μέσα σ' ένα χάος λευκού, όπου η ροή του αίματος είναι από τα κύρια χαρακτηριστικά των κειμένων. Κυριαρχούν ακόμα ο αισθησιασμός σε πρωτόγονη μορφή, απόφιος και ποιητικός, η υγρή λευκότητα, το λευκό του φεγγαριού, η καμπύλη γραμμή, η ερημιά, το λευκό χρώμα της αθωότητας και το μαύρο του θανάτου.

Η συγγραφέας κινείται στα γνώριμα ποιητικά τοπία της, θέλει τον κόσμο στα δικά της μέτρα, κινείται συνήθως μέσα στον κόσμο του υπέρλογου όπου τα πάντα υπακούουν σε μια άλλη λογική. Θεωρεί ταπραχθέντα και τα δρώμενα μέσ' από μια ποιητική λυκαύγεια και προσπαθεί και το κατορθώνει ως ένα βαθμό να επιδιώσει στη μοναξιά και την αβεβαιότητα, στον κόσμο της φαντασίας, της μαγείας, του ονείρου. Ξεκινάει από το σήμερα και οδεύοντας προς τα πίσω, προς τη βιωμένη πραγματικότητα, αντλεί από τον εσωτερικευμένο πλούτο της, φτάνει ως την παιδική

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ-ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ με λέιζερ, 1,1 δρχ. η λέξη για διβλία και 1,3 δρχ. για μικρά έντυπα. Από δισκέτα 0,6 δρχ. η λέξη. Καφετζής. Τηλ. 5909350.

82/επιλογή

ηλικία και καταλήγει πάλι στο σήμερα. Έτσι σφαιρώνει τις διηγήσεις της και δίνει με τον τρόπο της το φάσμα μιας ζωής κάπου μισού αιώνα, χωρίς ωστόσο να είναι αποστασιοποιημένη από τα γεγονότα εκείνα, αλλά παραμένοντας παιδί με κίνδυνο να υποπέσει στο ασυγχώρητο αμάρτημα – για τη συγγραφική της ωριμότητα – της αφέλειας και της ποιητικής παιδικότητας!

ΕΛΕΝΗ ΧΩΡΕΑΝΘΗ